

Sygn. akt III AUa 369/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Grażyna Czyżak (spr.) SO del. Joanna Siupka-Mróż
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2016 r. w Gdańsku

sprawy A. Ż.

z udziałem zainteresowanego M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 września 2015 r., sygn. akt V U 134/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od wnioskodawczyni A. Ż. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 2.100,00 (dwa tysiące sto 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSO del. Joanna Siupka-Mróż

Sygn. akt III AUa 369/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 15 grudnia 2014 r. stwierdził, że ubezpieczona A. Ż. od dnia 1 lipca 2014 r. jako pracownik u płatnika składek – (...) M. S. podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek na te ubezpieczenia w wysokości 3.360 zł.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji domagając się jej zmiany poprzez ustalenie,

że podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek na te ubezpieczenia w wysokości 4.000 zł w okresie lipiec 2014 r. a od dnia 1 sierpnia 2014 r. z podstawą wymiaru składek w wysokości 7.000 zł. wskazując, że faktycznie świadczyła pracę na stanowisku konsultanta ds. handlowych. Wezwany do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego M. S. wniósł o uwzględnienie odwołania.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Słupsku - V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 24 września 2015 r. w sprawie V U 134/15 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 15 grudnia 2014 r. w ten sposób, że stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonej A. Ż. z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) w S. wynosi od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r. 4.000 zł, a od 1 sierpnia 2014 r. – 7.000 zł (punkt pierwszy) oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej A. Ż. kwotę 3.600 zł tytułem kosztów procesu (punkt drugi).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. M. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...), której przedmiotem jest budowa dróg, autostrad, centr handlowych i mieszkań. Firma przynosi dochody, nie posiada zadłużeń z tytułu składek i należności podatkowych w związku z prowadzoną działalnością. Ubezpieczona A. Ż. z wykształcenia jest magistrem filologii angielskiej ze stażem zawodowym 11 lat, uczestniczyła w kursach dotyczących przygotowywania projektów unijnych.

W przedszkolu w G. zatrudniona jest jako nauczyciel języka angielskiego za wynagrodzeniem 2.200 zł netto. Równolegle prowadzi z mężem ekologiczne gospodarstwo rolne, o powierzchni 41 ha i korzysta z projektów unijnych. Ubezpieczona posiada jedno dziecko w wieku 3 lat. Opiekę nad nim zabezpieczała w lipcu i sierpniu rodzina. W dniu 1 lipca 2014 r. pomiędzy (...) M. S., a A. Ż. zawarta została umowa o pracę na okres próbny na stanowisku konsultanta ds. handlowych za wynagrodzeniem brutto 4.000 zł, a od dnia 1 sierpnia 2014 r. za wynagrodzeniem brutto 7.000 zł. Do pracy ubezpieczona używała swojego samochodu, nie otrzymała również limitu na rozmowy telefoniczne. Do obowiązków ubezpieczonej należały wyjazdy do G. K., gdzie realizowana była budowa mieszkań. Ubezpieczona pozyskiwała klientów na nabycie tych mieszkań, roznosiła ulotki po centrach handlowych w G., a następnie okazywała mieszkania klientom i pośredniczyła w transakcjach kupna-sprzedaży. W dniu 1 września 2015 r. dowiedziała się, że jest w 10 tygodniu ciąży. Z powodu złego samopoczucia do dnia porodu korzystała ze zwolnienia lekarskiego, czterokrotnie była hospitalizowana. Dziecko urodziła dnia 26 marca 2015 r. Pozwany w dniu 15 grudnia 2014 r. wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy wskazał, że zasadniczą kwestią sporną w sprawie było ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe. Organ rentowy w toku postępowania nie kwestionował co do zasady powstania tytułu ubezpieczenia, tj. stosunku pracy pomiędzy (...) M. S. a A. Ż. w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji, a jedynie wysokość wynagrodzenia, które płatnik składek wskazał jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia. W ocenie organu rentowego podstawa ta ustalona została z naruszeniem zasad współzycia społecznego w celu osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. Sąd I instancji odniósł się do regulacji prawnych zawartych w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U z 2016 r., poz. 963 ze zm.) wskazując, że w dniu 1 lipca 2014 r. między (...) M. S. a A. Ż. doszło do zawarcia umowy o pracę początkowo na okres próbny, a następnie nieokreślony na stanowisku konsultanta do spraw handlowych. Jak wynika również z zebranego w sprawie materiału dowodowego umowa łącząca strony była również realizowana. Firma (...) M. S., w której zatrudniona była A. Ż. prężnie funkcjonuje w branży budowlanej, osiąga wysoki przychód, ciągle się rozwija i dobrze rokuje na przyszłość. Firma nie ma także zaległości zarówno podatkowych, jak również z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Charakter oferowanych produktów firmy i częsta nieobecność właściciela firmy uzasadniały także zatrudnienie konsultanta do spraw handlowych, który pośredniczył w transakcjach z kontrahentami.

Z materiału dowodowego wynika także, że ubezpieczona zajmowała stanowisko, które jest zgodne z jej kwalifikacjami, znała ona bowiem biegle język angielski, którą

to umiejętność wykorzystywała zarówno w rozmowach z kontrahentami, jak również przy tłumaczeniu dokumentacji zleconej przez pracodawcę. Zdaniem Sądu Okręgowego wynagrodzenie ustalone w kwocie 4.000 zł brutto, a następnie 7.000 brutto nie jest wynagrodzeniem wygórowanym, lecz jest to godziwa stawka za obowiązki, jakie wykonywała A. Ż.. Należy podkreślić,

że według Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 12 maja 2014 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale 2014 r. (M.P. z 2014 r., poz. 326) przeciętne wynagrodzenie w pierwszym kwartale 2014 r. wyniosło 3.895,31 zł. Wynagrodzenie w kwocie

4.000 zł brutto, a następnie 7.000 zł jest więc płacą realną, niewygórowaną, zwłaszcza dla osoby posiadającej odpowiednie kompetencje i cenionej przez pracodawcę. Wbrew twierdzeniom ZUS, nie jest to wynagrodzenie fikcyjne, które miało na celu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Nadto mając na uwadze, że ubezpieczona zajmowała samodzielne stanowisko nie sposób zestawiać jej wynagrodzenia z innymi osobami-zatrudnionymi w biurze. Pracodawca uzasadnił też

w sposób przekonujący z jakich przyczyn zaoferował A. Ż. kwestionowane przez organ rentowy wynagrodzenie. Uzasadnienie zaskarżonej decyzji, jak i stanowisko organu rentowego wyrażone w odpowiedzi na odwołanie w żaden sposób nie odnoszą się do tego, na jakiej podstawie organ rentowy uznał, iż kwota 3.360 zł jest wynagrodzeniem stosownym, a 4.000 zł rażąco wygórowaną. Niezrozumiałe są także sugestie zawarte w uzasadnieniu decyzji, że wątpliwe jest czy ubezpieczona wykonywała pracę. Jeśli organ miał jakiegokolwiek wątpliwości to winien je stanowczo rozwiązać, w toku prowadzonej kontroli i ostatecznie wyrazić stanowisko w decyzji, o wyłączeniu jej

z ubezpieczeń społecznych, czego nie zrobił. Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie zaoferowanym przez strony- profesjonalnie reprezentowane, w wyniku czego uznał, że okoliczności sprawy nie wskazują, że wynagrodzenie zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej

z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym wyroku. W punkcie drugim orzeczono o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 k.p.c. i § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461). Skoro wartość przedmiotu sporu wynosiła (różnica pomiędzy podstawą wymiaru składek ustaloną przez strony a wskazaną w decyzji x 12 miesięcy) 73.680 zł, to stawka minimalna wynagrodzenia pełnomocnika wynosiła 3.600 zł.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, w szczególności: art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. przyjęcie, że nie wystąpiły okoliczności pozwalające na przyjęcie, że zawarta między stronami umowa o pracę z dnia 1 lipca 2014 r. oraz umowa od o pracę z dnia 1 sierpnia 2014 r. w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i jako taka nie rodzi skutków prawnych przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) poprzez uznanie, że A. Ż. od dnia 1 lipca 2014 r.

do 31 lipca 2014 r. podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) w S. z podstawą wymiaru składek na te ubezpieczenia w wysokości 4.000 zł,

a od dnia 1 sierpnia 2014 r. podlega obowiązkowi ubezpieczeń z podstawą wymiaru w kwocie 7.000 zł.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od każdego ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnienie apelacji pozwany wskazał, że ubezpieczona została zatrudniona w (...) na stanowisku konsultanta ds. handlowych na okres próbny od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia

31 lipca 2014 r. z wynagrodzeniem 4.000 zł miesięczne, a następnie od dnia 1 sierpnia 2014 r. na czas nieokreślony z wynagrodzeniem 7.000 zł miesięczne, a zakres obowiązków w obu umowach jest taki sam. Od dnia 1 września 2014 r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby w związku z ciążą /termin porodu 25 marzec 2015 r./ Pracodawca nie zatrudnił nikogo na czas długotrwałej nieobecności pracownicy związanej z rodzicielstwem/jest to okres ponad 1,5 roku – zasiłek chorobowy i macierzyński/. Firma (...) oprócz ubezpieczone zatrudnia jeszcze czterech pracowników z minimalnym wynagrodzeniem za pracę. W ocenie organu rentowego wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne została ustalona z naruszeniem zasad współzycia społecznego polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. Czynność prawna dokonana z naruszeniem tych zasad jest nieważna z mocy art. 58 § 2 k.c. W takiej sytuacji w ocenie organu rentowego utrzymanie wynagrodzenia ubezpieczonej w kwocie 4.000.00 zł, następnie w kwocie 7.000 zł jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Wnioskodawczyni w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, w świetle uzupełnionego przez Sąd II instancji materiału dowodowego, zasługiwała na uwzględnienie skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Spór koncentrował się na kwestii wysokości podstawy wymiaru składek ubezpieczonej A. Ź. na ubezpieczenia społeczne od dnia 1 lipca 2014 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) M. S..

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy poczynił nieprawidłowe ustalenia prawne, co w konsekwencji skutkowało naruszeniem przepisów prawa materialnego i niewłaściwą subsumpcją ustaleń faktycznych pod dyspozycje właściwych przepisów prawa.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej ustawa systemowa) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Z kolei art. 20 ust. 1 ustawy systemowej stanowi, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe.

Zgodnie z ugruntowanym poglądem judykatury Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy systemowej może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują,

że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Nadmierne podwyższenie (ustalenie) wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, LEX nr 148238; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, LEX

nr 182776; oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09, LEX nr 509047). Zgodnie zaś z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Nadto, jak wyjaśniał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 r. (III UK 89/05, OSP 2007/4/41) ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia

za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne, jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 300 k.p. (OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780). Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu

wyroku z dnia 16 października 2013 r. (III AUa 294/13, LEX nr 1388831), w którym wskazał, że autonomia stron umowy o pracę w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. prowadzi do wniosku, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Jak podkreślał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 listopada 2014 r. (III AUa 172/14, LEX nr 1621153) ocena wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. W związku z powyższym ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego. Godziwość wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych musi być zatem interpretowana przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych. Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy, natomiast ocena godziwości tego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

Sąd Apelacyjny analizując okoliczności sprawy uznał, że Sąd Okręgowy błędnie ocenił, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonej A. Ż. z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) M. S. w S. wynosi od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 lipca 2014 r. - 4.000 zł, a od dnia 1 sierpnia 2014 r. - 7.000 zł. W ocenie Sądu II instancji wynagrodzenie w wysokości wskazanej w zaskarżonej decyzji na poziomie 3.360 zł uznać należy za właściwe i godziwe, w pełni ekwiwalentne do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji ubezpieczonej.

Sąd Apelacyjny uznał, że zaszła konieczność uzupełniania postępowania dowodowego w trybie art. 382 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze strony A. Ż. (k. 118-119 a.s., zapis na płycie CD 00:02:24-00:30:35, płyta CD - k. 120 a.s.) oraz uzupełniającego przesłuchania zainteresowanego M. S. (k. 135 a.s., zapis na płycie CD 00:00:48-00:15:52, płyta CD - k.137 a.s.).

A. Ż. z wykształcenia jest magistrem filologii angielskiej ze stażem zawodowym 11 lat, pracuje w przedszkolu - w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w G. jako nauczyciel języka angielskiego za wynagrodzeniem 2.200 zł netto. Przysługuje jej prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni. W okresie wakacyjnym pozostaje do dyspozycji dyrektora zespołu. Równolegle prowadzi z mężem ekologiczne gospodarstwo rolne, o powierzchni 41 ha i korzysta z projektów unijnych. W dniu 1 lipca 2014 r. pomiędzy (...) M. S. a A. Ż. zawarta została umowa o pracę na okres próbny w systemie zadaniowego czasu pracy na stanowisku konsultanta ds. handlowych za wynagrodzeniem brutto 4.000 zł, a do jej obowiązków należało: pozyskiwanie nowych klientów, przygotowanie dokumentów handlowych (ofert, zamówień, umów) i ich tłumaczeń, utrzymanie trwałych relacji z zagranicznymi klientami, tworzenie dobrego wizerunku firmy na rynku krajowym i zagranicznym, stała analiza rynku krajowego i zagranicznego oraz ofert konkurencji, współpraca z podwykonawcami i zleceniobiorcami w tym tłumaczenie dokumentacji, inne prace zlecone przez pracodawcę w uzgodnieniu

z pracownikiem (§7 umowy o pracę – k. 14-15 a.s.). W dniu 1 sierpnia 2014 r. strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony w systemie zadaniowego czasu pracy na stanowisku konsultanta ds. handlowych za wynagrodzeniem brutto 7.000 zł. Obowiązki były tożsame, jak w określone w umowie na czas próbny (umowa o pracę – k. 16-17 a.s.). Wnioskodawczyni sporządzała tygodniową ewidencję czasu pracy (ewidencja –k. 145-159 a.r.).

Wnioskodawczyni nie miała żadnego doświadczenia w branży budowlanej. Nie potrafiła wskazać, jakich nowych klientów pozyskała pracodawcy w okresie lipiec - sierpień 2014 r. Ubezpieczona zeznała, że przez dwa tygodnie zapoznawała się z dokumentacją firmy (k. 118-119 a.s., zapis na płycie CD 00:02:24-00:30:35, płyta CD – k. 120 a.s.). Natomiast z tygodniowej ewidencji czasu pracy wynika, że zajęło jej to tylko trzy dni (k. 145 a.r.). Wskazywała również, że wyszukiwała pracodawcy przetargów, do których mógłby przystąpić, jednak nie potrafiła wskazać, czego te przetargi dotyczyły. Ubezpieczona pomimo wskazania w zakresie obowiązków „utrzymywanie trwałych relacji z zagranicznymi klientami” nie potrafiła wymienić tych klientów wskazując, że ich nie utrzymywała, bo zatrudnienie dotyczyło krótkiego okresu. Wnioskodawczyni nie potrafiła wskazać z jakimi kontrahentami spotykała się wyjeżdżając przykładowo do R. i G.. Nie posiadała również podstawowej wiedzy na temat jednego z ważnych partnerów biznesowych swojego pracodawcy – (...), z którym M. S. prowadził rozmowy na temat budowy obwodnicy Ł.. Ubezpieczona nie potrafiła przedstawić efektów swojej pracy w zakresie „prac nad reklama mieszkań” - wpis z tygodniowej ewidencji czasu pracy – 12 sierpień 2014 r. (k. 157 a.r.).

Zainteresowany argumentując wzrost wynagrodzenia ubezpieczonej w miesiącu lipcu – 4.000 zł na 7.000 zł w sierpniu ogólnikowo wskazał na wydajność, zaangażowanie i efekty pracy wnioskodawczyni. Nie wskazał, aby dzięki pracy ubezpieczonej wygrał przetarg albo zawarł korzystną umowę handlową. Nie pamiętał w rozmowach z jakimi kontrahentami uczestniczyła wnioskodawczyni, pomimo że w tygodniowej ewidencji czasu pracy były takie zapisy (uzupełniające przesłuchania zainteresowanego M. S. (k. 135 a.s., zapis na płycie CD 00:00:48-00:15:52, płyta CD – k.137 a.s.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego należało również wziąć pod uwagę, że wynagrodzenie innych pracowników zatrudnionych w spornym okresie: K. S. (asystentka), J. F. (majster), D. R. i U. L. - bez względu na to, jakie zajmowali stanowisko i jaki mieli staż pracy - kształtowało się na poziomie minimalnego wynagrodzenia, tj. 1.680 zł (listy płac – k. 36 a.s.).

Istotne jest również, że niezdolności do pracy w związku z ciążą (od dnia 1 września 2014 r.) powstała w krótkim odstępie czasu od zmiany warunków zatrudnienia (od dnia 1 sierpnia 2014 r.) w związku z tym Sąd II instancji w trybie art. 382 k.p.c. uzupełnił postępowanie dowodowe i zwrócił się do lekarza A. C. o nadesłanie dokumentacji lekarskiej ubezpieczonej. W przesłanej karcie znajduje się wpis z dnia 1 września 2014 r. wskazujący, że ubezpieczona jest w 10 tygodniu ciąży (k. 121 a.s.). Ostatnia miesięczka była dnia 18 czerwca 2014 r. (karta ciąży – k. 117 a.s.).

W konsekwencji, w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadna jest ocena, że ustalenie wynagrodzenia za pracę A. Ż. na poziomie 4.000 zł brutto (lipiec 2014 r.) oraz 7.000 zł brutto (od sierpnia 2014 r.) zostało dokonane przez strony umowy o pracę wyłącznie w celu nadużycia prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Uprawnione zatem było ustalenie, że łącząca wnioskodawczynię z płatnikiem składek umowa o pracę, w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę, jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń. Tym samym zachodzą przesłanki z art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. do uznania jej za nieważną w tym zakresie, przez co narusza ona przepis art. 18 ust. 1 ustawy systemowej.

W tym miejscu podnieść należy, że jakkolwiek umówienie się o wynagrodzenie wyższe od godziwego, czy nie będące rzeczywistym ekwiwalentem świadczonej pracy, jest dopuszczalne,

to jednak pamiętać należy, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Z tych względów, mając na uwadze przewidziane w przepisach art. 13 k.p. i art. 78 § 1 k.p. kryteria i mierniki omawianego świadczenia, gdzie z jednej strony wynagrodzenie za pracę

ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu stanowiąc też ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy, Sąd Apelacyjny uznał, że w realiach rozpoznawanej sprawy kwota 3.360 zł bezsprzecznie jest adekwatna do obowiązków pracowniczych ubezpieczonej i w żadnej mierze nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń.

Mając na uwadze wszystkie omówione okoliczności sprawy Sąd Apelacyjny uznał, że zaszły podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Sąd Odwoławczy w punkcie drugim sentencji orzekł o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 8 pkt 3

w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu [Dz. U. z 2015 r., poz. 1805] mając na względzie wartość przedmiotu zaskarżenia – 3.640 zł (1.200 zł za I instancję i 900 zł za II instancję /1.200 zł x 75 %/).

SSO del. Joanna Siupka-Mróż SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak